

Тетяна Горицвіт

КОЛІР ГРАНАТА

*Під впливом спогадів
про фільм Сергія Параджанова і свіжих вражень
від виставки Анатолія Лавренка¹*

Червоний має безліч відтінків. Солодко-безтурботний малиновий, різко-скрипучий іржавий, екзотично-яскравий кораловий, звабливий вишневий, вишуканий бургундський, модний амарантовий, імператорський пурпуровий, королівський рубіновий, осінній багряний.

Два художники вибрали колір граната.

В одній із перших сцен поетичної кінопритчі Сергія Параджанова «Колір граната» на білому полотні стікають кров'ю три круглі дозрілі соковиті плоди – три цілком реальні й водночас метафоричні гранати. Цей пронизливий образ вражає експресією краси і болю.

У людському житті краса і біль часто ідуть поруч. Дитина народжується на світ у крові матері. Із кров'ю пізнаються перші любовні втіхи. Нагорода звитяжному сміливцеві – смертельна кривава рана.

Кінофільм «Колір граната» – оповідь про життя, а точніше, про світогляд видатного вірменського поета XVIII століття Саят-Нова. Дитинство, юність, зрілість, пристрасть, майстерність, зречення, смерть... Краса і біль. Краса книг, старовинних фресок, поетичного мистецтва, музики, спогадів про батьків. Біль нездійсненого і втраченого.

А ще картина Сергія Параджанова – це вболівання за долю рідної країни. У фільмі є кадри, коли кривава гранатова пляма, яка розтікається на полотні під старовинним мечем, нагадує обриси Вірменії.

Анатолій Лавренко назвав свою виставку живопису «Колір граната». Тон експозиції задала од-

нойменна картина. На цьому полотні всі елементи – схили вдалині і дерева на передньому плані – немовби скомпоновані із зерняток граната. Картина пульсує так, як б'ється чутке серце, пропускаючи крізь себе всю потужну радість і всю нестерпну тугу людського буття.

«Колір граната» – це пейзаж, який причаровує своєю силою і збуджує напругою. За ним відкривається метафоричний простір, де, разюче виписані кольором граната, постають лицем до лица краса і драма.

На виставці Анатолія Лавренка не було жодної картини на військову тематику, однак невлучно й незбагнено відчувалося, що полотна, об'єднані кольором граната, висловлюють непідробне занепокоєння війною, яку зараз переживає Україна.

Колір граната – особливий відтінок червоного на художній палітрі. Йому притаманні відвертість, оголеність, сповідальність і таємничість, сокровенність, розбурханість, пристрасність і зосередженість, медитативна вдумливість.

Кольором граната пишуть митці, котрі мають достатньо сили для життєствердної творчості. Навіть якщо розчавили дозрілий плід, життя має тривати, хоча б одна зернинка мусить уцілити, прорости, розквітнути. Це життєзаступництво поєднується із громадянською відповідальністю, коли естетично довершений твір тримає зв'язок з актуальною суспільно-політичною ситуацією в країні художника. Отож колір життєвої наснаги та відваги – це і є колір граната.